

Bölüm 10

SPORDA NARSİZİZM VE LİDERLİK

Onur AKYÜZ¹
Sıtkı ÖZBEK²

Liderlik ve narsisizmin ilişkisine yönelik araştırmalara ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Çünkü narsisizm kavramı sadece olumsuz değil aynı zamanda olumlu yanları olan bir kavramdır (Braun, 2017; Campbell ve ark., 2011; Rosenthal ve Pittinsky, 2006). Narsisizmin liderlik ile ilişkisine bakıldığı araştırmalar Patolojik ve Savunmasız Narsisizm üzerine odaklanmıştır. Liderlik ile narsisizm arasındaki gelişimsel sürece yönelik bakış açılarının liderlik anlayışı üzerine etkileri güncel ve ilgi konusudur.

NARSİSTİK LİDER

Liderlik araştırmalarının çoğu narsisizm konusuna bir kişilik özelliği olarak değinmiş ve narsisizmin büyüklenmeci biçimini inceleyerek ele almışlardır (Braun, 2017). Büyüklenmeci narsisizm; büyüklenmecilik, şişirilmiş kendilik ve kendini sevme kavramlarından oluşan, görece istikrarlı bir bireysel farklılık olarak tanımlanmaktadır (Campbell ve ark., 2011). Narsist benlik, özel olma, biricik olma, hak kazanma ve güç, itibar ve statü elde etme arzusu duygularını içerir. Kendini beğenmişlik duygusu üst düzeyde olan narsistlerin, empati ve duygusal yakınlık gibi özelliklerden uzaktırlar. İlişkileri genel olarak yüzeysel, çıkar odaklı ve sömürücü niteliktedir. Aynı zamanda öz düzenleme şişkinliği ve sürdürülebilirliği için intrapsişik ve kişiler arası özdenetim stratejileri kullanırlar. Tüm bu bilgiler ışığında özellikle büyüklenmeci narsisizmin liderlikle ilişkisi gayet açıktır (Gauglitz, 2022). Örneğin, kendini beğenmiş narsistler, başkaları üzerinde otoriteye sahip olmayı sevdikleri ve kendilerini doğuştan lider olarak gördükleri için liderlik pozisyonları için çabalayabilirler (Emmons, 1984; Raskin ve Terry, 1988). . Bir lider pozisyonu, görülmesi gereken bir sahne sağladığı için, kendini beğenmiş narsist liderlerin şişirilmiş özdüzenlemelerini de geliştirebilir (Nevicka ve ark., 2011). Araştırmalar liderin ortaya çıkması ve liderlik motivasyonu ili narsisizmin ilişkili

¹ Dicle Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

² Milli Eğitim Bakanlığı

nı değil, aynı zamanda duygu durumlarını ve davranışlarını da etkilemektedirler (Cankurtaran ve Berisha, 2021; Bozdağ ve Ergin 2020). Tüm bu bilgiler ışığında narsist kişilik özelliği taşıyan antrenörlerin motivasyonel açıdan spor ortamında olumlu etkileri olabilir.

Narsisizm kavramı genel anlamda olumsuz etkileri ele alınarak yorumlansa da sporun rekabetçi ve göz önünde bulunma fırsatlarına ilişkin özelliği narsisizm açısından bir gelişim fırsatı olarak algılanır ve bu durum kontrol edilebildiği sürece olumlu etkilere neden olabilir (Wallace ve Baumeister, 2002; Bartholomew ve ark., 2009; Woodman ve ark., 2011; Mathieu ve St-Jean, 2013). Dikkat çekmek, üstünlüklerini kanıtlamak ve insanların beğenisini almak narsistler için önemli özelliklerdir. Sevilmek veya önemsenmek çok ilgi alanları değildir. Öz-saygılarının korunması adına inatçı ve kavgacı tutumlarda bulunabilirler (Akyüz ve Özaltaş, 2021). Narsist liderler takımlarının başarısını kendi sorumluluklarına bağlarlar (Campbell ve ark., 2000). Bu noktada Fatih Terim gibi, Jose Mourinho gibi Brian Cloughe gibi pek çok antrenörü örnek vermek mümkündür. Narsistlerin, mesleki başarıya ulaşmanın yollarını sorgulayan bir zihin yapısına sahip olmaları, tutkulu ve kararlı adanmışlıkları dikkate alındığında, narsisizm ile ilişkili kişilik nitelikleri ve antrenörlerin spor ortamındaki yeterlilik düzeyleri, başarı potansiyelinin açıklayıcı bir öncüsü olabileceğini göstermektedir (Cankurtaran ve Berisha, 2021).

Sonuç olarak narsistik kişilik özelliğinin olumlu yönlerinin ön plana çıkartılması ve spor içerisindeki uyuşan özelliklerinin değerlendirilmesi antrenörlerin başarılı olmaları yolunda etkili bir fırsat olabilir.

KAYNAKÇA

- Ashton, P. T., & Webb, R. B. (1986). *Making a difference: Teachers' sense of efficacy and student achievement*. Longman Publishing Group.
- Akyüz, O., Özaltaş, H.N. (2021). Futbolda Narsisizm. *Spor Bilimlerinde Güncel Konular ve Yaklaşımlar-2*, 275-282. ISBN: 978-605-196-733-2.
- Bartholomew, K. J., Ntoumanis, N., & The gersen-Ntoumani, C. (2009). A review of controlling motivational strategies from a self-determination theory perspective: Implications for sports coaches. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 2(2), 215-233.
- Bozdağ, B. & Ergin, M. (2021). The Effect of Empathic Tendencies of University Students on Their Leadership Behaviors Preferred in Sports, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(12), 60-87.
- Beswick, B. (2016). Odak noktamız futbol. *Çeviren: Süren, E. İstanbul: Remzi Kitabevi*.
- Braun, S. (2017). Leader narcissism and outcomes in organizations: a review at multiple levels of analysis and implications for future research. *Frontiers in psychology*, 8, 773.
- Campbell, W. K., Hoffman, B. J., Campbell, S. M., & Marchisio, G. (2011). Narcissism in organizational contexts. *Human resource management review*, 21(4), 268-284.
- Campbell, W. K., Reeder, G. D., Sedikides, C., & Elliot, A. J. (2000). Narcissism and comparative self-enhancement strategies. *Journal of Research in Personality*, 34(3), 329-347.

- CANKURTARAN, Z., & BERISHA, M. (2021). Antrenörlerin Narsistik Kişilik Özellikleri ile Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(1), 1-12.
- Coladarci, T. (1992). Teachers' sense of efficacy and commitment to teaching. *The Journal of experimental education*, 60(4), 323-337.
- Emmons, R. A. (1984). Factor analysis and construct validity of the narcissistic personality inventory. *Journal of personality assessment*, 48(3), 291-300.
- Gauglitz, I. K. (2022). *Explaining Abusive Supervision via Leader Narcissism: The Role of Narcissistic Leaders' Internal Processes and Follower Behaviors* (Doctoral dissertation, Otto-Friedrich-Universität Bamberg, Fakultät Humanwissenschaften).
- Graen, G. B., & Uhl-Bien, M. (1995). Relationship-based approach to leadership: Development of leader-member exchange (LMX) theory of leadership over 25 years: Applying a multi-level multi-domain perspective. *The leadership quarterly*, 6(2), 219-247.
- Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W., & Yan, T. (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychological bulletin*, 141(2), 261.
- Harms, P. D., Credé, M., Tynan, M., Leon, M., & Jeung, W. (2017). Leadership and stress: A meta-analytic review. *The leadership quarterly*, 28(1), 178-194.
- Judge, T. A., LePine, J. A., & Rich, B. L. (2006). Loving yourself abundantly: relationship of the narcissistic personality to self-and other perceptions of workplace deviance, leadership, and task and contextual performance. *Journal of applied psychology*, 91(4), 762.
- Kaluza, A. J., Boer, D., Buengeler, C., & van Dick, R. (2020). Leadership behaviour and leader self-reported well-being: A review, integration and meta-analytic examination. *Work & Stress*, 34(1), 34-56.
- Kenow, L., & Williams, J. M. (1999). Coach-athlete compatibility and athlete's perception of coaching behaviors. *Journal of Sport Behaviour*, 22, 251-259.
- Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Krizan, Z., & Herlache, A. D. (2018). The narcissism spectrum model: A synthetic view of narcissistic personality. *Personality and Social Psychology Review*, 22(1), 3-31.
- Lent, R. W., & Lopez, F. G. (2002). Cognitive ties that bind: A tripartite view of efficacy beliefs in growth-promoting relationships. *Journal of social and Clinical Psychology*, 21(3), 256.
- Mathieu, C. E., St-Jean.(2013). Entrepreneurial personality: The role of narcissism. *Personality and Individual Differences*, 55, 527-531.
- Miller, J. D., & Campbell, W. K. (2008). Comparing clinical and social-personality conceptualizations of narcissism. *Journal of personality*, 76(3), 449-476.
- Miller, J. D., Lynam, D. R., Hyatt, C. S., & Campbell, W. K. (2017). Controversies in narcissism. *Annual review of clinical psychology*, 13(1), 291-315.
- Nevicka, B., Ten Velden, F. S., De Hoogh, A. H., & Van Vianen, A. E. (2011). Reality at odds with perceptions: Narcissistic leaders and group performance. *Psychological Science*, 22(10), 1259-1264.
- Ong, C. W., Roberts, R., Arthur, C. A., Woodman, T., & Akehurst, S. (2016). The leader ship is sinking: A temporal investigation of narcissistic leadership. *Journal of personality*, 84(2), 237-247.
- Raskin, R., & Hall, C. S. (1981). The Narcissistic Personality Inventory: Alternative form reliability and further evidence of construct validity. *Journal of personality assessment*, 45(2), 159-162.
- Raskin, R., & Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of personality and social psychology*, 54(5), 890.
- Rosenthal, S. A., & Pittinsky, T. L. (2006). Narcissistic leadership. *The leadership quarterly*, 17(6), 617-633.
- Sedikides, C., Rudich, E. A., Gregg, A. P., Kumashiro, M., & Rusbult, C. (2004). Are normal narcissists psychologically healthy?: self-esteem matters. *Journal of personality and social psychology*, 87(3), 400.
- Smith, M. M., Sherry, S. B., Chen, S., Saklofske, D. H., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2016). Perfectionism and narcissism: A meta-analytic review. *Journal of Research in Personality*, 64, 90-101.

- Waldman, D. A., Wang, D., Hannah, S. T., Owens, B. P., & Balthazard, P. A. (2018). Psychological and neurological predictors of abusive supervision. *Personnel Psychology, 71*(3), 399-421.
- Wallace, H. M., & Baumeister, R. F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of personality and social psychology, 82*(5), 819.
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of personality and social psychology, 61*(4), 590.
- Wood, R., Bandura, A., & Bailey, T. (1990). Mechanisms governing organizational performance in complex decision-making environments. *Organizational behavior and human decision processes, 46*(2), 181-201.
- Woodman, T., Roberts, R., Hardy, L., Callow, N., & Rogers, C. H. (2011). There is an "I" in TEAM: Narcissism and social loafing. *Research Quarterly for Exercise and Sport, 82*(2), 285-290.
- Woolfolk, A. E., Rosoff, B., & Hoy, W. K. (1990). Teachers' sense of efficacy and their beliefs about managing students. *Teaching and teacher Education, 6*(2), 137-148.